

เอกสารแนวทางการดำเนินงาน

หมู่บ้านสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ระดับจังหวัด/อำเภอ ปี ๒๕๖๐

ศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน

แนวทาง

หมู่บ้านสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับจังหวัด/อำเภอ ปี ๒๕๖๐

การคัดเลือกหมู่บ้านสารสนเทศฯ ระดับจังหวัด /อำเภอ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐

- ระดับอำเภอ คัดเลือกหมู่บ้านสารสนเทศฯ เป้าหมายของอำเภอๆ ละ ๑ หมู่บ้าน รวมหมู่บ้านเป้าหมายระดับอำเภอ จำนวน ๘๗๘ หมู่บ้าน ซึ่งไม่เป็นหมู่บ้านสารสนเทศฯ ระดับจังหวัด และอำเภอ ที่ได้ดำเนินการแล้วในปีพ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙
- ระดับจังหวัด คัดเลือกหมู่บ้านสารสนเทศฯ เป้าหมายระดับจังหวัดจากหมู่บ้านฯ ระดับอำเภอ จังหวัด ละ ๑ หมู่บ้าน รวมหมู่บ้านเป้าหมายระดับจังหวัด จำนวน ๗๖ หมู่บ้าน

แนวทางการคัดเลือกหมู่บ้านสารสนเทศฯ ระดับจังหวัด/อำเภอ เป้าหมาย

- ๑) ผู้นำ และคนในหมู่บ้าน มีความสนใจ ใฝ่รู้ และให้ความสำคัญกับ ICT และการจัดการข้อมูล เพื่อนำใช้ประโยชน์
- ๒) เป็นหมู่บ้าน ที่ได้รับการสนับสนุน และมีการประสานงาน/บูรณาการงาน งบประมาณร่วมกันกับ ส่วนราชการ อบต. เทศบาล ฯลฯ ในด้านการพัฒนาหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง
- ๓) ไม่เป็นหมู่บ้านสารสนเทศต้นแบบเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ระดับจังหวัดและอำเภอ ที่ได้ดำเนินการแล้วในปีพ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

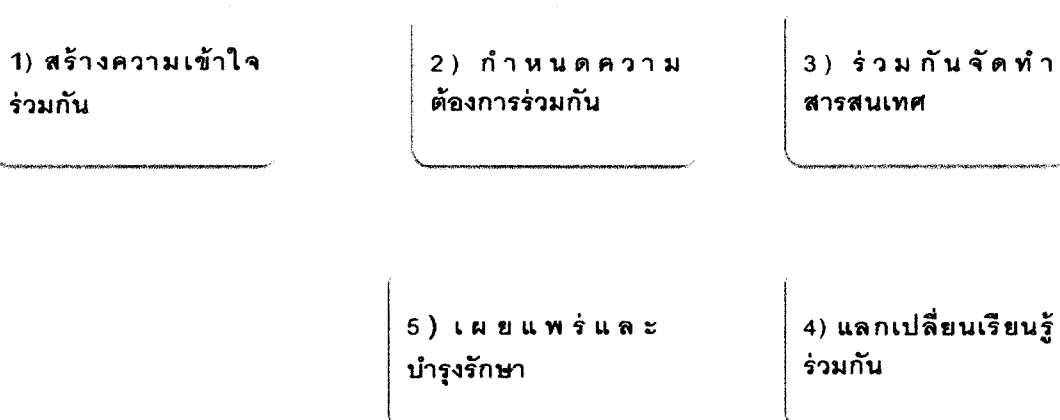
การรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการฯ

- หมู่บ้านสารสนเทศฯระดับจังหวัด ให้จังหวัดเป็นผู้รวบรวมและจัดเก็บเล่มสรุปผลการดำเนินงานฯ ส่งกรมฯ ภายใน ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ (ส่งเล่มเอกสาร ซีดีบรรจุไฟล์ถอดบทเรียน)

เป้าหมาย

- ๑) มีรูปแบบการจัดการสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ๒) เครือข่ายพัฒนาสารสนเทศชุมชน
- ๓) แนวทางการสนับสนุนและขยายผลการจัดการสารสนเทศชุมชน

ขับเคลื่อนการทำงานหมู่บ้านสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีกระบวนการทำงาน 5 กระบวนการดังนี้

กระบวนการจัดทำสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

- 1 **สร้างความเข้าใจร่วมกัน** ประเด็น-->ความสำคัญของข้อมูล+การใช้ประโยชน์ข้อมูล
  - 1) หมู่บ้านมีข้อมูลอะไรบ้าง (ข้อมูล จปฐ. กชช. 2 ฯลฯ)
  - 2) ข้อมูลที่มีบอกให้ทราบถึงอะไร (สภาพหมู่บ้าน คุณภาพชีวิต สภาพปัญหาต่างๆ สถานะทางเศรษฐกิจ ระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน ฯลฯ)
  - 3) หมู่บ้านนำข้อมูลที่มีไปใช้ประโยชน์อะไร (ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ประเมินสถานะหมู่บ้าน ประเมินจัดระดับการพัฒนา ฯลฯ)
  - 4)
- 2 **กำหนดความต้องการร่วมกัน**

หมู่บ้าน ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ของหมู่บ้าน วิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศของคนในหมู่บ้าน และออกแบบระบบสารสนเทศของหมู่บ้านโดยใช้การมีส่วนร่วม และกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- 3 **ร่วมกันจัดทำสารสนเทศ**
  - 1) รวบรวมข้อมูลของหมู่บ้าน
  - 2) จัดประเภทข้อมูล ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการคมนาคม ฯลฯ เลือกรูปแบบสารสนเทศที่หมู่บ้านต้องการจัดทำ (เอกสารแผนภาพ กราฟ ฯลฯ)
  - 3) วิเคราะห์ข้อมูลชุมชนให้เป็นสารสนเทศชุมชน นำไปวางแผน จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ไขปัญหาชุมชนจากสารสนเทศที่ได้ร่วมกันวิเคราะห์ มองหาแหล่งงบประมาณที่จะนำมาสนับสนุนในการดำเนินโครงการฯ
  - 4) ดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการฯ
- 4 **แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน** ประเด็น "ความสัมพันธ์ระหว่าง-ข้อมูล-สารสนเทศ-รายงานการพัฒนาหมู่บ้าน (VDR)-รายงานการพัฒนาตำบล(TDR)" ผลสำเร็จ/ การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
- 5 **เผยแพร่และบำรุงรักษา**
  - 1) หมู่บ้าน นำสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านเผยแพร่ผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ต่างๆ
  - 2) หมู่บ้าน ประสานหน่วยงานและองค์กรในชุมชนให้มารองรับการดำเนินงานของระบบสารสนเทศชุมชนที่พัฒนาขึ้น เพื่อบำรุงรักษาให้ระบบสารสนเทศมีความต่อเนื่องและยั่งยืน

สารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

❖ ข้อมูล สร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน

- ข้อมูลดิบ จัดเก็บข้อมูล พัฒนาการจัดเก็บ มีข้อมูลที่ครอบคลุมครบถ้วน เป็นความจริงสามารถอ้างอิง เชื่อถือได้และทันเหตุการณ์ ทันสมัย
- ระบบข้อมูล จัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลหมู่บ้าน หาความรู้ใหม่ๆเพื่อออกแบบและพัฒนาระบบข้อมูลหมู่บ้าน

❖ ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานหมู่บ้านสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

- ใช้ IT ในการ จัดระบบข้อมูล ออกแบบระบบข้อมูล จัดการสารสนเทศ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล ประมวลผล จัดเก็บองค์ความรู้ ออกแบบการแสดงผล
- ใช้เว็บไซต์ในการสื่อสาร ส่งเสริมการตลาด สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ค้นหาข้อมูล สร้างกระบวนการเรียนรู้
- ผู้นำชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาผู้นำชุมชน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่
- หน่วยงานภาคีพัฒนา สถาบันการศึกษา สนับสนุนด้านเทคโนโลยี และร่วมออกแบบรูปแบบการทำงานเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมหมู่บ้านต้นแบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ทีมงาน สร้าง team work ให้สามารถบูรณาการร่วมกันได้ในทุกระดับ ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน

❖ การพัฒนาคุณภาพชีวิต (๑ หมู่บ้าน ต้องมีอย่างน้อย ๑ ด้าน)

ในการจัดทำหมู่บ้านสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ คณะทำงานฯ จำเป็นต้องหาจุดเด่นของข้อมูลสารสนเทศของหมู่บ้านที่สามารถนำข้อมูลสารสนเทศนั้นมาใช้พัฒนาหมู่บ้านสู่การพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้าน โดยนำสารสนเทศชุมชน ที่วิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะ ร่วมกันของคณะทำงานฯ มาพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ได้อย่างน้อย ๑ ด้านเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนชุมชน ให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม สารสนเทศที่จัดทำขึ้นนี้จะเป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เป็นการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อชุมชนอื่นๆ ต่อไป โดยพิจารณาว่าข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะแล้วนั้นสามารถส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านใดบ้างต่อคนในชุมชน จาก ๕ ด้าน (๑ หมู่บ้านต้นแบบฯ ต้องมีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างน้อย ๑ ด้าน) สารสนเทศที่จัดทำขึ้นนี้จะเป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน ดังนี้

- ๑) สารสนเทศเพื่อแก้ปัญหาความยากจน
- ๒) สารสนเทศเพื่อการพัฒนาอาชีพ (การผลิต การตลาด การจัดการ)
- ๓) สารสนเทศเพื่อการจัดการทุนของชุมชน (ทุนที่เป็นเงิน และทุนที่ไม่ใช่เงิน)
- ๔) สารสนเทศเพื่อการจัดการชุมชน (สร้างภูมิคุ้มกัน)
- ๕) สารสนเทศเพื่อการจัดการความเสี่ยงชุมชน

รูปแบบของการสรุปผลการดำเนินโครงการ หมู่บ้านสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับจังหวัด ปี ๒๕๖๐

รูปแบบการจัดทำสรุปผลการดำเนินงานหมู่บ้านสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ เป็นข้อมูลที่แสดงขั้นตอนการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามขั้นตอนของกิจกรรมหมู่บ้านสารสนเทศฯ สรุปขั้นตอนในส่วนของเนื้อหาเพื่อความครบถ้วนของข้อมูล เป็นไปตามตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการฯ ดังนี้

๑. ความเป็นมาของโครงการ

๒. กระบวนการและขั้นตอนการขับเคลื่อนหมู่บ้านสารสนเทศฯ พิจารณาดำเนินการอย่างไร

๒.๑ ระดับอำเภอ

เช่น มีคณะทำงาน, แผนการดำเนินงาน, การประชุม/การสั่งการ การติดตามผล/การรายงานผลการดำเนินงานฯ เป็นต้น

๒.๑.๑) มีการสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างไร

๒.๑.๒) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างไร

๒.๑.๓) มีการกำหนดความต้องการและวิเคราะห์วิสัยทัศน์ ด้านการใช้ข้อมูลสารสนเทศที่มีในชุมชนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน ร่วมกันอย่างไร

๒.๑.๔) รูปแบบของระบบสารสนเทศที่หมู่บ้านใช้มีลักษณะเป็นอย่างไร

๒.๑.๕) รูปแบบการเผยแพร่และการดูแลรักษา

๒.๑.๖) ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานตามโครงการฯ ประสบความสำเร็จ

๒.๑.๗) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการดำเนินโครงการฯ

๒.๒ ผลการดำเนินงานตามโครงการฯ เกิดผลอะไรบ้างกับชุมชน

๒.๒.๑) หมู่บ้านนำสารสนเทศที่จัดทำขึ้นไปใช้ประโยชน์หรือไม่/อย่างไร

๒.๒.๒) ผลที่เกิดขึ้นต่อครัวเรือน/ชุมชนจากการดำเนินโครงการฯ

- ด้านเศรษฐกิจ/ สังคม วัฒนธรรม/ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

๒.๓ ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

ข้อมูลที่แสดง ในส่วนนี้สามารถนำข้อมูลจาก ข้อมูลรายงานการพัฒนาหมู่บ้าน (VDR) มาใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ เช่น สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ข้อมูลประชากร ที่ตั้งของหมู่บ้าน อาชีพหลัก วัฒนธรรม สังคม สภาพทางเศรษฐกิจ แหล่งเงินทุน/กองทุนที่มีในชุมชน ฯลฯ

ทั้งนี้ สามารถปรับ เพิ่มเติมเนื้อหา ตามที่ผู้ดำเนินโครงการฯ เห็นว่ามีความสำคัญและต้องการที่จะนำเสนอให้เห็นถึงความสำคัญ/ ความแตกต่าง/ ความโดดเด่นของหมู่บ้านต้นแบบฯ เป้าหมาย